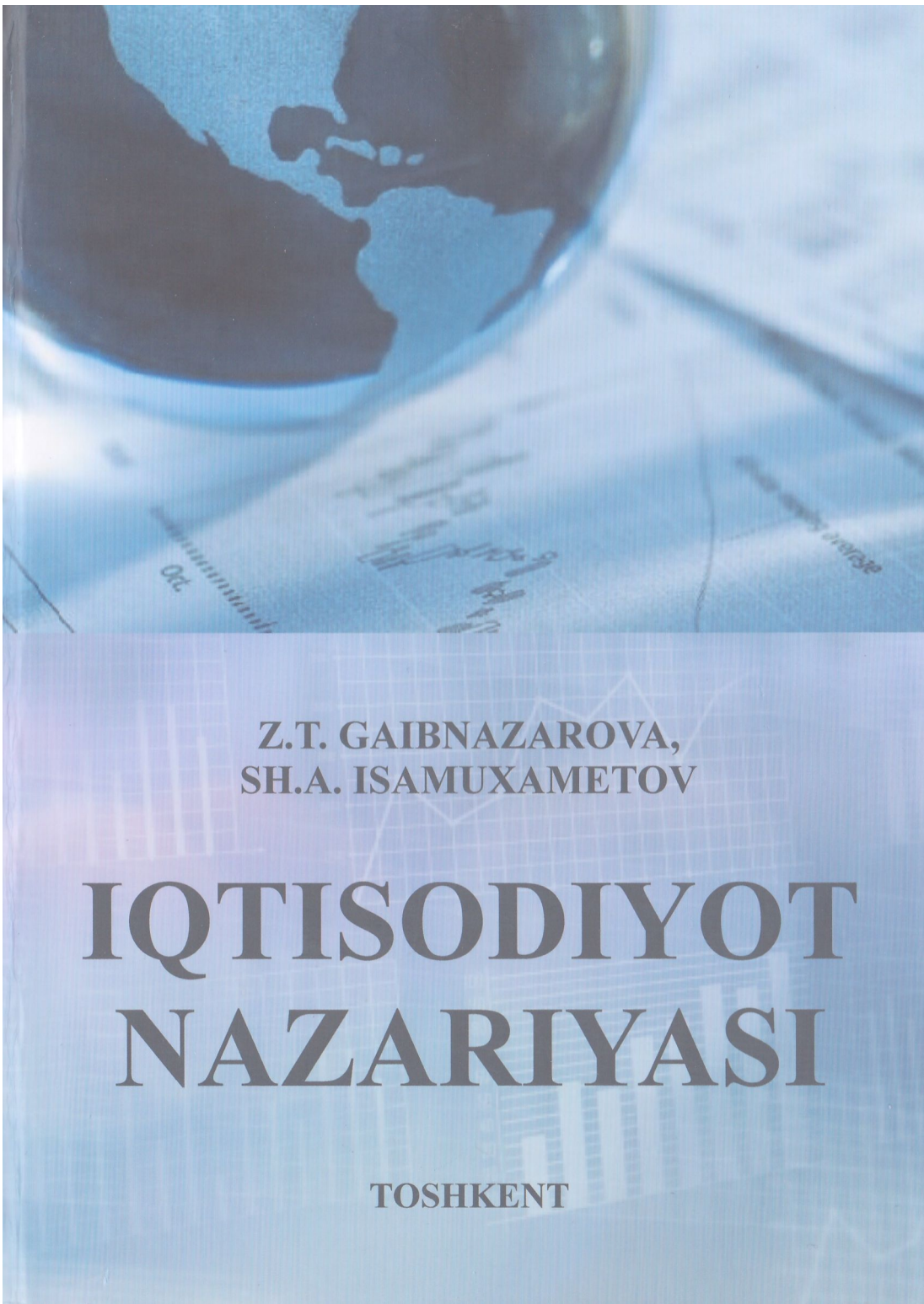

**Z.T. GAIBNAZAROVA,
SH.A. ISAMUXAMETOV**

IQTISODIYOT NAZARIYASI

TOSHKENT

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O‘RTA MAXSUS TA‘LIM VAZIRLIGI**

TOSHKENT DAVLAT TEXNIKA UNIVERSITETI

**Z.T. GAIBNAZAROVA,
SH.A. ISAMUXAMETOV**

IQTISODIYOT NAZARIYASI

*O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta‘lim vazirligining
muvofiglashtiruvchi kengashi tomonidan bakalavriyatning barcha ta‘lim
yo‘nalishlari talabalari uchun darslik sifatida tavsiya etilgan*

TOSHKENT – 2020

UO'K 33.01(075.8)
KBK 65.01 (5Ў) G 14

Z.T. Gaibnazarova, Sh.A. Isamuxametov.
Iqtisodiyot nazariyasi. (Darslik) – T.:
«Инновацион ривожланиш нашриёт-матбаа уйи», 2020. 526 b.

ISBN 978-9943-6726-1-1

Darslikda hozirgi davrda iqtisodiyotni rivojlantirish bilan bog'liq nazariy qarashlar va qonunlar, Birinchi Prezidentimiz I.A.Karimovning va O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning iqtisodiyotni rivojlantirish bo'yicha ma'ruzalarida berilgan tavsiyalar, qabul qilingan qonunlar, qarorlar va statistik ma'lumotlar keltirilgan.

Darslik tushunarli, ravon yozilgan bo'lib, Oliy va o'rta maxsus o'quv yurtlari bakalavr talabalari, yosh o'qituvchilar, biznes va tadbirkorlik kursi tinglovchilari hamda iqtisodiyot sohasi bilan qiziquvchi kitobxonlar ommasiga mo'ljallangan.

Ushbu darslik «Iqtisodiyot nazariyasi» fani bo'yicha namunaviy dastur asosida yozilgan. U besh bo'limdan iborat bo'lib, talabalar har bir bo'limini chuqur anglab olishlariga xizmat qiladi. «Iqtisodiyot nazariyasi» darsligining tarkibiy tuzilishi iqtisodiy mavzular bo'yicha fikrlash va tegishli xulosalar chiqarishni ta'minlaydi.

UO'K 33.01(075.8)
KBK 65.01 (5Ў)

Mas'ul muharrir: M.A. Mahkamova – i.f.d., prof., TDTU.

Taqrizchilar: X.P.Abulqosimov – i.f.d., prof., O'zMU;
A.F.Rasulev – i.f.d., prof., TDIU;
A.M.Tursunov – i.f.n., dots., TDTU.

ISBN 978-9943-6726-1-1

© «Инновацион ривожланиш нашриёт-матбаа уйи», 2020;
© Z.T. Gaibnazarova, Sh.A. Isamuxametov, 2020.

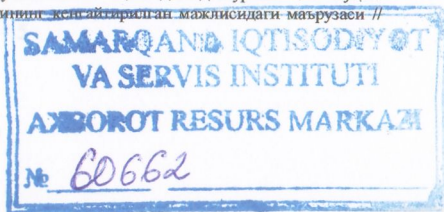
KIRISH

Mamlakatimiz Prezidenti Sh.Mirziyoyev ta'kidlaganidek, hayotning o'zi va xalqning talablari bizning oldimizga amaliy yechimini topish lozim bo'lgan yangi va yanada murakkab vazifalarni qo'yimoqda¹. Ushbu muammolar va hayotning o'zi oldimizga qo'ygan murakkab vazifalarni tezroq hal qilish, ularning yechimini izlab topish, ko'p jihatdan kishilarning iqtisodiyot sirlarini, ayniqsa, bozor iqtisodiyoti munosabatlarining mazmunini, ularning talablari, ziddiyatli va chalkash xususiyatlarini, qonun-qoidalarini, mamlakatimizda iqtisodiy taraqqiyotni jadallashtirish maqsadida qabul qilingan strategik dasturlar mazmunini, amalga oshirilayotgan keng ko'lamli iqtisodiy islohotlarni yanada chuqurlashtirish, inson manfaatini birinchi o'ringa qo'yish, iqtisodiyotni erkinlashtirish, tarkibiy o'zgartirish, modernizatsiyalash va diversifikatsiyalashning maqsadi va mohiyatini chuqurroq bilishlariga bog'liqdir. «Iqtisodiyot nazariyasi» fani iqtisodiyot tushunchalarini, uning qonun-qoidalarini, tejamli xo'jalik yuritish sirlarini, turli kishilar va xo'jaliklarning bir-birlari bilan manfaatli iqtisodiy aloqada bo'lib, unumli mehnat qilish yo'llarini va shakllarini o'rgatadi.

Jamiyatda ro'y beradigan iqtisodiy qonunlarni bilish va ularning amal qilishiga ongli munosabatda bo'lishda, mamlakatni demokratlashtirish va iqtisodiyotni bozor tamoyillari asosida isloh qilish jarayonlari mohiyatini tushunish uchun zarur bo'lgan bilimlarni berishda «Iqtisodiyot nazariyasi» fanining ahamiyati beqiyosdir. Bugungi kunda yosh avlodda xususan talabalarda bunyodkorlik g'oyalarini shakllantirish, ularning ilmiy dunyoqarashini chuqurlashtirish va kengaytirish, iqtisodiy madaniyatni oshirish kabi muhim amaliy vazifalarni bajarish orqali mazkur fanning ahamiyati tobora oshib bormoqda.

Hozirgi davrda iqtisodiyot nazariyasini o'rganish asosida har bir tadbirkor yuqori malakali mutaxassis bo'lishi shart, chunki u bozor iqtisodiyotining asosiy fundamentini ularning ongida shakllantirishga xizmat qiladi.

¹ Шавкат Мирзиёев. Танкидий тахлил, катъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик-ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қоидаси бўлиши керак. Мамлакатимизни 2016 йилда иқтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг асосий яқунлари ва 2017 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамасининг кенгашчилар мажлисидаги маърузаси // Халқ сўзи, 2017 йил 16 январь.

«Iqtisodiyot nazariyasi»ni o'rganish, iqtisodiy jarayonlarning tub mohiyatini to'g'ri tushunish ko'p jihatdan uni o'rganuvchilarning ma'lum nazariy va uslubiy olgan bilimlari bilan qurollanish darajasiga bog'liq.

Shu bilan birga 2017-yil 20-aprelda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining «Oliy ta'lim tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida»gi Qarori qabul qilindi, bundan tashqari oliy ta'lim tizimini kelgusida yanada takomillashtirish va kompleks rivojlantirish bo'yicha eng muhim vazifalardan biri sifatida «...xalqaro ta'lim standartlariga asoslangan ilg'or pedagogik texnologiyalar, o'quv dasturlari va o'quv-uslubiy materiallarni keng joriy qilish...» vazifasi qo'yildi. Belgilangan vazifalar va qo'yilgan talablardan kelib chiqib, «Iqtisodiyot nazariyasi» fani bo'yicha ushbu darslik yaratildi.

Darslik kirish, besh bo'lim: iqtisodiy taraqqiyotning umumiy asoslari, bozor iqtisodiyoti nazariyasi, mikroiqtisodiyotning amal qilish va rivojlanish qonuniyatlari, milliy iqtisodiyot (makroiqtisodiyot) ning amal qilish va rivojlanish qonuniyatlari va jahon xo'jaligi hamda foydalanilgan adabiyotlar ro'yxatidan iborat.

Darslikni yozishda hozirgi davrda iqtisodiyotni rivojlantirish bilan bog'liq bo'lgan Prezident Sh.Mirziyoyevning ma'ruzalarida berilgan tavsiyalar, qabul qilingan qonunlar va statistik ma'lumotlar keltirilgan. Shuningdek, iqtisodiyot nazariyasi bo'yicha xorijiy va mahalliy iqtisodchi olimlar tomonidan chop etilgan darsliklar hamda o'quv qo'llanmalardan, turli iqtisodiy maktablarga oid olimlarning ilmiy ishlaridan ham foydalanildi.

Darslik oliy o'quv yurtlarining iqtisodiyot ta'lim yo'nalishida tahsil olayotgan talabalarga mo'ljallangan.